

Restauració de pintura mural arrencada. *Il Camposanto Monumentale di Pisa*

75
AnysMNAC
Museu Nacional
d'Art de CatalunyaPalau Nacional
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.mnac.cat

L'arrencament de pintura mural, una intervenció arriscada i radical, ha suposat sovint l'únic sistema de salvaguarda d'unes obres amenaçades per l'espoliació o condemnades a desaparèixer.

A hores d'ara, ens trobem amb una part important del nostre patrimoni que havia format part de la decoració mural d'un bé immoble, descontextualitzat i transformat en pintures mòbils traspassades a un nou suport que, durant dècades, han anat acumulant una sèrie de materials aplicats de manera progressiva. Aquests materials afegits, com ja sabem, es poden mantenir estables o transformar-se, reaccionar entre ells i envellir, i convertir la pintura en una obra de gran complexitat per a la conservació i la restauració.

Malauradament, un bon exemple de com es comporten aquests tipus de béns culturals amb el pas del temps són els frescos del *Camposanto Monumentale* de Pisa.

Amb l'objectiu de compartir aquesta experiència complexa amb destacats especialistes de pintura mural arrencada, el MNAC, que conserva una de les majors i més importants col·leccions de pintura d'aquest tipus, convida l'equip de treball del projecte de restauració del *Camposanto Monumentale* de Pisa. En el seminari es volen debatre les similituds, les diferències i els problemes que s'han d'afrontar davant d'una col·lecció tan particular com la del nostre Museu, que presenta algunes alteracions semblants a les del cicle dels frescos de Pisa.

Amb la col·laboració

Amb el suport

PROGRAMA

25 gener 2010

Matí	
8.45-9.15	Entrega de la documentació
9.15-9.30	Benvinguda als participants
9.30-10.30	La pintura mural al Museu Nacional d'Art de Catalunya Soraya Alcalá, Paz Marqués, Mireia Mestre Àrea de Restauració i Conservació Preventiva, MNAC
10.30-11.00	Pausa cafè
11.00-13.00	Visita a la Col·lecció d'Art Romànic Soraya Alcalá, Paz Marqués, Mireia Mestre, Teresa Novell Àrea de Restauració i Conservació Preventiva, MNAC
13.00-15.00	Pausa
Tarda	
15.00-15.15	Introducció. Vídeo <i>Il Camposanto Monumentale</i>
15.15 - 16.15	Diagnosi, mètode d'intervenció i projecte de monitoratge Prof. Mauro Matteini Coordinador científic, <i>Università di Bologna</i> Prof. Mª Perla Colombini Coordinador científic, <i>Scienze Chimiche per la Salvaguardia dei Beni Culturali (SCSBC), Dipartimento di Chimica e Chimica Industriale, Università di Pisa</i>
16.15-16.45	Pausa
16.45-17.15	Caracterització dels materials inorgànics Prof. Mauro Matteini Coordinador científic, <i>Università di Bologna</i>
17.15-17.45	Caracterització dels materials orgànics Prof. Mª Perla Colombini Coordinador científic, <i>Scienze Chimiche per la Salvaguardia dei Beni Culturali (SCSBC), Dipartimento di Chimica e Chimica Industriale, Università di Pisa</i>

26 gener 2010

Matí	
9.30-10.00	Verificació de les proves de neteja amb la tècnica d' <i>imaging</i> multispectral i la colorimetria tradicional. Diagnòstic de materials inorgànics amb tècniques d'espectroscòpia al plasma (LIBS) Dr. Vincenzo Palleschi Responsable científic, <i>Consiglio Nazionale delle Ricerche (CNR) Istituto per i Processi Chimico-Fisici (IPCF)</i>
10.00-10.30	Bioneteja: eliminació de substàncies orgàniques mitjançant microorganismes Prof. Giancarlo Ranalli Responsable científic, <i>Facoltà di Scienze Matematiche Fisiche e Naturali DISTAT, Università del Molise</i>
10.30-11.00	Pausa cafè
11.00-12.00	Definició del protocol de restauració Dir. Gianni Caponi Coordinador del projecte de restauració fins a 2009 a l' <i>Opera della Primaziale Pisana</i>
12.00-13.00	Debat
13.00-15.00	Pausa
Tarda	
15.00-17.00	Taula rodona: Problemes que s'han d'afrontar davant d'una pintura mural arrencada. Modera: Clara Baracchini Sotssuperintendent de la <i>Soprintendenza ai beni architettonici e al paesaggio, al patrimonio storico artistico etnoantropologico di Pisa</i> Mauro Matteini, Mª Perla Colombini, Vincenzo Palleschi, Giancarlo Ranalli, Gianni Caponi i Mireia Mestre
17.00-17.30	Conclusions i cloenda

Istituto Italiano di Cultura
di Barcelona

Restauración de pintura mural arrancada. *Il Camposanto Monumentale di Pisa*

75
Anys

M^NAC
Museu Nacional
d'Art de Catalunya

Palau Nacional
Parc de Montjuïc
Barcelona
www.mnac.cat

El arranque de pintura mural, una intervención arriesgada y radical, ha supuesto a menudo el único sistema para salvaguardar obras amenazadas por el expolio o condenadas a desaparecer.

Actualmente, nos encontramos con una parte importante de nuestro patrimonio que había formado parte de la decoración mural de un bien inmueble, descontextualizado y transformado en pinturas móviles traspasadas a un nuevo soporte que, durante décadas, han ido acumulando una serie de materiales aplicados de manera progresiva. Estos materiales añadidos, como sabemos, pueden mantenerse estables o transformarse, reaccionar entre ellos y envejecer, convirtiendo la pintura en una obra de gran complejidad para la conservación y la restauración.

Desafortunadamente, un buen ejemplo de cómo se comportan este tipo de bienes culturales con el paso del tiempo son los frescos del *Camposanto Monumentale* de Pisa.

Con el objetivo de compartir esta experiencia compleja con destacados especialistas de pintura mural arrancada, el MNAC, que conserva una de las mayores y más importantes colecciones de pintura de ese tipo, invita al equipo de trabajo del proyecto de restauración del *Camposanto Monumentale* de Pisa. En el seminario se quieren debatir las similitudes, las diferencias y los problemas que hay que afrontar ante una colección tan particular como la de nuestro Museo que presenta algunas alteraciones similares a las del ciclo de frescos de Pisa.

P R O G R A M A

25 enero 2010

Mañana	
8.45-9.15	Entrega de la documentación
9.15-9.30	Bienvenida a los participantes
9.30-10.30	La pintura mural en el Museu Nacional d'Art de Catalunya Soraya Alcalá, Paz Marqués, Mireia Mestre Área de Restauración y Conservación Preventiva, MNAC
10.30-11.00	Pausa café
11.00-13.00	Visita a la Colección de Arte Románico Soraya Alcalá, Paz Marqués, Mireia Mestre, Teresa Novell Área de Restauración y Conservación Preventiva, MNAC
13.00-15.00	Pausa
Tarde	
15.00-15.15	Introducción. Vídeo <i>Il Camposanto Monumentale</i>
15.15 - 16.15	Diagnosis, método de intervención y proyecto de monitoraje Prof. Mauro Matteini Coordinador científico, <i>Università di Bologna</i> Prof. Mª Perla Colombini Coordinador científico, <i>Scienze Chimiche per la Salvaguardia dei Beni Culturali (SCSBC), Dipartimento di Chimica e Chimica Industriale, Università di Pisa</i>
16.15-16.45	Pausa
16.45-17.15	Caracterización de los materiales inorgánicos Prof. Mauro Matteini Coordinador científico, <i>Università di Bologna</i>
17.15-17.45	Caracterización de los materiales orgánicos Prof. Mª Perla Colombini Coordinador científico, <i>Scienze Chimiche per la Salvaguardia dei Beni Culturali (SCSBC), Dipartimento di Chimica e Chimica Industriale, Università di Pisa</i>

26 enero 2010

Mañana	
9.30-10.00	Verificación de les pruebas de limpieza con la técnica de <i>imaging</i> multiespectral y la colorimetría tradicional. Diagnóstico de materiales inorgánicos con técnicas de espectroscopia al plasma (LIBS) Dr. Vincenzo Palleschi Responsable científico, <i>Consiglio Nazionale delle Ricerche (CNR) Istituto per i Processi Chimico-Fisici (IPCF)</i>
10.00-10.30	Biolimpieza: eliminación de sustancias orgánicas mediante microorganismos Prof. Giancarlo Ranalli Responsable científico, <i>Facoltà di Scienze Matematiche Fisiche e Naturali DISTAT, Università del Molise</i>
10.30-11.00	Pausa café
11.00-12.00	Definición del protocolo de restauración Dir. Gianni Caponi Coordinador del proyecto de restauración hasta 2009 en la <i>Opera della Primaziale Pisana</i>
12.00-13.00	Debate
13.00-15.00	Pausa
Tarde	
15.00-17.00	Mesa redonda: Problemas que hay que afrontar ante una pintura mural arrancada. Modera: Clara Baracchini Subsuperintendente de la <i>Soprintendenza ai beni architettonici e al paesaggio, al patrimonio storico artistico etnoantropologico di Pisa</i> Mauro Matteini, Mª Perla Colombini, Vincenzo Palleschi, Giancarlo Ranalli, Gianni Caponi y Mireia Mestre
17.00-17.30	Conclusiones y clausura

Con la colaboración

Con el apoyo

Istituto Italiano di Cultura
di Barcelona